

ཐེངས་འདིའི་ཁྱུ་ལ་བཞག་ ༥༦

༡༡། རྩོམ་ཆེ་བཙུན་རྩ་ར་རྩ་ཐའི་གསུང་འབུམ་ དཔེ་བསྟར་མ་བཞུགས་སོ། །

(༡༩/༩༥)

དཔལ་བཅུགས་བོད་ཡིག་དཔེ་རྙིང་ཞིབ་འཇུག་ཁང་ནས་བཞུགས་།

ཟུང་ཞོའི་བོད་རིག་པ་དཔེ་རྙིང་ཁང་།

༄༅། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་འཕུལ་སྐྱོད་ཀྱི་ལྷན་ཁག་གི་འཕུལ་སྐྱོད་

འཕུལ་སྐྱོད་ཀྱི་འཕུལ་སྐྱོད་ཀྱི་ལྷན་ཁག་གི་འཕུལ་སྐྱོད་

出版人:周华
责任编辑:聪博
封面设计:多吉

图书在版编目(CIP)数据

觉囊·多罗那他文集: 藏文/觉囊·多罗那他著
百慈藏文古籍研究室编. - 北京:

中国藏学出版社, 2008.4 (先哲遗书. 43-87)

ISBN 978-7-80253-013-3

I. 觉… II. ①觉…②百… III. 喇嘛教

- 古籍 - 汇编 - 藏语 IV. B946.6

中国版本图书馆CIP数据核字(2008)第040183号

先哲遗书 (五十六)
觉囊·多罗那他文集
(14/45)

百慈藏文古籍研究室编辑整理

*

中国藏学出版社出版发行
北京墨人彩色印刷有限公司印刷

*

开本: 880×1230毫米 1/32 印张: 569

2008年4月第1版 2008年4月第1次印刷

印数: 0001—1500册

ISBN 978-7-80253-013-3/B. 51

本文集总定价(1-45卷): 910.00元

དཔེ་ཆུན་པ། ལྷལ་མོ་འབྲུག་པ།
དཔེ་ཆུན་འགན་འཁུར་པ། ཚངས་པ།
མཁུན་ཤོག་མཇེས་འཛོད་པ། འགྲོ་འདུལ་རྩོ་རྩ།

ལེམ་ཏི་ལུ་ལེམ་ཏི་ལུ་ལུ།
དེབ་ར་བླ་པ།
༩། རྩོ་ནང་ཏུ་ར་ན་ཐའི་གསུང་འབྲུམ།
(༡༩༩༥)

དཔལ་བཅེགས་པོད་ཡིག་དཔེ་རྒྱུ་ཁྲིམ་འབྲུག་ཁང་གིས་བསྐྱེད་པ།

*

ཀྲུང་གོ་པོད་རིག་པ་དཔེ་ཆུན་ཁང་གིས་བསྐྱེད་ཏེ་བཟུམ།
པེ་ཅིན་མཐོ་རིན་ཆེན་ཁྲ་པར་འདེབས་ཀྱང་མིས་དཔར་བཏབ།
ཆུ་ཚི་ ༢༠༠༥ ལོའི་ཁྲ་པར་པར་གཞི་དང་པོ་བསྐྱེད་པ།
ཆུ་ཚི་ ༢༠༠༥ ལོའི་ཁྲ་པར་པར་ཐེངས་དང་པོ་བཏབ།
དཔར་གྲངས། ༠༠༠༡— ༡༥༠༠

ISBN978—7—80253—013—3/B. 51

གསུང་འབྲུམ་ཆ་ཚང་(དེབ་ ༡—༩༥ཡིད་) ལ་རིན་ཆོར། ༡༩༩༠. ༠༠

༣༣། དཔེ་སྐྱོན་གསལ་བཤད།

《མེས་པོའི་སྤུལ་བཞག》 ཅེས་པའི་དཔེ་ཚོགས་འདི་ནི་དཔལ་བཅུགས་བོད་ཡིག་དཔེ་རྙིང་ཞིབ་
འཇུག་ཁང་གིས་བསྐྱིགས་ཤིང་འདི་ག་དཔེ་སྐྱོན་ཁང་དང་མཉམ་འབྲེལ་གྱིས་བསྐྱར་པའི་དཔེ་རྙིང་དཔེ་
ཚོགས་ཤིག་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་མཁས་དབང་གཟན་དཀར་རིན་པོ་ཆེ་ཐུབ་བསྟན་ཉི་མ་མཆོག་གིས་སྤྱི་ལོ་གཙོ་
སྤྱོད་གནང་ལྟེ། དཔལ་བཅུགས་བོད་ཡིག་དཔེ་རྙིང་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གིས་ཉེ་བའི་ལོ་བཅུ་ཙམ་གྱི་རིང་ལ་
འབད་བརྩོན་ཆེན་པོས་བོད་ཀྱི་ས་གནས་གང་སར་བཞུགས་པའི་བོད་ཡིག་དཔེ་རྙིང་པོ་ཉི་ཤིར་ལོངས་པ་རང་
བྱུང་དང་མའི་གཞོན་འཛེས་འཛིག་ལ་ཉེ་བའི་ཉེན་ཁ་ལས་བསྐྱབས་ཏེ་ལོགས་པར་བསྐྱིགས་ཤིང་དཀར་ཆག་
ཏུ་བཏབ། དཔེ་ཐུམ་གསལ། དཔེ་སྐྱོན་བཞེངས་ཏེ་སྤྱང་སྐྱོབ་མཛད་གནང་བ་དང་གནང་མཁས་སུ་ཡོད་པ་ནི།
རང་རའི་མེས་པོའི་སྤུལ་ནོར་སྤྱང་སྐྱོབ་རྒྱུ་འཛིན་དང་བོད་རིག་པའི་གལ་ཆའི་དཔུང་གཞི་མཁོ་འདོན་གྱི་
དགོས་པ་ཆེ་བ་མ་ཟད། རང་རྒྱལ་མི་རིགས་རིག་གནས་ནོར་མཛོད་དར་རྒྱས་དང་སྤྱང་སྐྱོབ་བགྱི་པའི་འཕྲིན་
ལས་གལ་ཆེན་ཞིག་རེད།

ཉེ་ཆར་དཔལ་བཅུགས་བོད་ཡིག་དཔེ་རྙིང་ཞིབ་འཇུག་ཁང་དང་འདི་ག་དཔེ་སྐྱོན་ཁང་གཉིས་ཞིབ་
གྲོས་བྱས་མཐའ། གྲོལ་རྒྱུན་རིག་གནས་སྤྱང་སྐྱོབ་དང་བོད་རིག་པའི་དཔུང་ཡིག་སྤྱང་སྐྱོབ་དང་ཆ་ཆར་དུ་
གཏོང་བའི་དམིགས་ཡུལ་ངོས་འཛིན་གཅིག་གྱུར་ཐོག་《བཀའ་གནང་མས་དཔེ་དགོན་གཙུག་པོ་ལུ་སྤྱོད་པའི་དཔེ་རྙིང་དཔེ་དགོན་གལ་ཆེན་མོ་ཞིག་ལུ་མཐུན་ནས་ལོགས་སྐྱིག་དང་དཔེ་སྐྱོན་བྱེད་བཞིན་
ཡོད་པ་དང་། ད་ཆར་ཡང་དམིགས་ཡུལ་དགོས་པ་གཅིག་གྱུར་ཐོག་《མེས་པོའི་སྤུལ་བཞག》 ཅེས་པའི་
དཔེ་རྙིང་དཔེ་དགོན་གལ་ཆེན་གྱི་དཔེ་ཚོགས་ཆེན་མོ་འདི་ཉིད་པར་སྐྱོན་བྱ་རྒྱ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རྫོན་བྱོན་མེས་
པོ་མཁས་དབང་དམ་པ་དུ་མས་སྤུལ་བཞག་པའི་གསུང་འབུམ་དཔེ་དགོན་གལ་ཆེན་རྩ་སྤྱོད་དང་། འཐར་
འཐོར་དུ་བཞུགས་པའི་དཔེ་དགོན་གལ་ཆེན་དག་ལྷོགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱས་ཏེ་བསྐྱིགས་པ་འདི་འདྲ་དོན་ཐད་
ལ། བྱང་དོན་རིག་པ་དང་། གསལ་བ་རིག་པ། རྩོད་མ་རིག་པ། རྒྱ་རིག་པ། བཟོ་རིག་པ། ལོ་རྒྱུས་ ཕྱིས་རིག་
སོགས་བཅུ་ལྷག་རིག་པའི་གནས་ཀྱང་འདུས་པའི་དཔེ་དགོན་ནོར་བུ་དགོས་འདོད་ཀྱང་འབྲུང་ལྟ་བུ་ཞིག་
ཡིན།

འདི་འདྲའི་དཔེ་སྐྱོན་མཉམ་ལས་ཀྱི་གོ་སྐབས་ལེགས་པོ་བོད་ཅག་དཔེ་སྐྱོན་ཁང་ལ་ཐོབ་པ་ནི་གིན་ཏུ་
སྐལ་པ་བཟང་ཞིང་གཟི་བུ་ཤིང་གི་འོས་འགན་ཞིག་ཏུ་བརྩིས་ཏེ་ལོ་འགའི་དཔེ་སྐྱོན་འཆར་གཞི་གཙོ་བོའི་ནང་
ཏུ་བཀོད་ཟིན་ཅིང་། ལས་གཞི་འདི་ལ་ཀྱང་གོའི་བོད་རིག་པ་ཞིབ་འཇུག་ལྟེ་གནས་ཀྱི་དཔེ་བྱིད་དང་རྒྱལ་
ཁབ་ཕྱི་ནང་གི་བོད་རིག་པའི་མཁས་དབང་དུ་མས་གདོང་འཛིན་དང་མཐོང་ཆེན་གྱིས་སྐལ་མ་ཡང་ཐོབ།

《མེས་པོའི་གྲུ་བཞག》 གི་མ་ཕྱི་པལ་ཆེར་ནི་དཔེ་མེད་བྱིས་རྒྱུད་གཞི་ཡིན་པས། མ་དཔེ་
གསལ་མི་གསལ་དང་སྐྱེད་ཡིག་མང་ཞིང་བྱིས་རྒྱུགས་འདྲ་མིན་གྱི་དབང་གིས་གྲོག་དཀའ་བའང་གིན་ཏུ་མང་
པོ་འདུག འོན་ཀྱང་དཔལ་བརྟེན་པོད་ཡིག་དཔེ་རྒྱུད་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གིས་ལོ་མང་རིང་ཉམས་སྦྱང་
བསྟུ་ལེན་དང་མཁས་དབང་དུ་མར་བཀའ་འདྲི་ཞུས་པར་བརྟེན་ཡིག་གཟུགས་གསར་རྒྱག་དང་ཕྱོགས་སྒྲིག་
ཐུབ་པ་བྱུང་། པར་གྱི་དུ་འཁོད་ཡོད་པ་རྣམས་ཀྱང་དཔེ་རྒྱུད་གཞན་པ་དང་བསྟར་ཏེ་གདན་ལ་ཡལ་ཡོད་པ་
བཅས་ཏེ་ཞིབ་ཆ་དེ་བཞི་པོའི་བསྟུ་སྒྲིག་གསལ་བཤད་དུ་གཟིགས་པར་བྱ།

དཔེ་རྒྱུད་སྐྱོབ་དང་ཕྱོགས་སྒྲིག་དཔེ་སྐྱོན་གྱི་ལས་ཀ་འདི་ལ་རྒྱུ་རྒྱུར་དང་ཐུགས་ཁུར་གནང་
མཁན་གྱི་མཁས་དབང་རྣམས་དང་། ལྷག་པར་དུ་ཀྱང་གོའི་བོད་རིག་པ་ཞིབ་འཇུག་ལྟེ་གནས་ཀྱི་དཔེ་བྱིད་
ལྟན་རྒྱས་དང་། མཁས་དབང་ཐུབ་བསྟན་ཉི་མ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་སོགས་ཀྱིས་རྒྱུ་རྒྱུར་དང་མཇུག་སྟོན་གྱི་
བཀའ་དྲིན་བསྐྱབས་པ་ལ་སྦྱིང་ཐག་པ་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་དང་། དཔལ་བརྟེན་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གི་
འགན་འཛིན་པ་ལྟན་རྒྱས་དང་། ཞུ་དག་པ། ཡིག་རྒྱག་པ་སོགས་མདོར་ན་ལས་གཞི་འདི་ལ་ལྷག་བསམ་
དང་འབད་བརྩོན་ཆེན་པོས་ཞབས་ཕྱི་ཞུ་མཁན་རྣམས་ལ་སྦྱིང་ཐག་པ་ནས་བཀའ་དྲིན་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་དང་།

དཔེ་ཆོགས་འདིའི་དཔེ་སྐྱོག་དང་ཞུ་དག་ཐང་ལ་ཉ་ཅང་ནན་ཉན་དང་ཞིབ་ཆ་གསལ་བཞི་ལུ་བསྐྱེད་མོད།
འོན་ཀྱང་ང་ཚོར་ཤེས་ཆད་དམན་པའི་དབང་གིས་ནོར་འཇུག་མི་ཉུང་བ་ཡོད་མྱོད་པས་དཔྱོད་ལྡན་དག་གིས་
ནོར་བཅོས་ཡོ་བསྐྱང་གི་དགོངས་འཆར་ལྷག་སྒྲུབ་གནང་བར་ཞུ།

ཞེས་ཀྱང་གོའི་བོད་རིག་པ་དཔེ་སྐྱོན་ཁང་ནས།
ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༧ལོའི་ཟླ་བ་དང་པོའི་ཆེས་ ༡༠ལ།

སྒྲོན་འགྲོའི་ལུ་ཚོགས།

དེ་ལ་འདིར་རང་ཅག་ཁ་བ་ཅན་གྱི་ཞིང་འདིར་ཆོས་རྒྱལ་ལོ་བཅ་རྒྱལ་ས་
དང་། ས་དག་བཀའ་རྒྱུད་སྒྲོན་གྱི་མཁའ་ཤིང་གྲུབ་པ་བརྟེན་པའི་དམ་པའི་སྒྲུབ་
བྱ་རྒྱལ་གྱིས། བཤད་སྒྲུབ་གྱི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་བཙུང་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་
པའི་ཆོས་བརྒྱད་དང་བཀའ་སྒྲོལ་མཐའ་དག་དང་། དེ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་པའི་ཐུན་
མོང་གི་རིག་གནས་སུམ་རྟགས་སྟོན་པལ་མངོན་བརྗོད་སྟེ་སྒྲོལ། ལྷ་མོ་ཅིས་འབྱུང་
ཅིས་། སྒྲ་ཆད་བཟོ་གསེ་སྒྲོགས་མདོ་སྒྲགས་རིག་གནས་དང་བཅས་པའི་གཞུང་
ལུགས་ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་བ་ཆོང་ལ་མ་ཞོར་བ་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བ་ཞིག་འཆད་ཉན་
འབྱུང་གསུམ་དང་། བཤད་སྒྲུབ་ལས་གསུམ་གྱི་སྒྲོ་ནས་ཐོག་མར་སྒྲོལ་གཏོང་།
བར་དུ་གཏན་ལ་ཐབ། རིམ་བཞིན་དར་རྒྱས་བཏང་བ་སྒྲོགས་འཛིན་སྒྲིང་སྟེ་ལ་བར་
མཛད་པའི་བཀའ་རྒྱུད་བདག་རྒྱུན་ལ་བརྟེན་ནས། དབུས་གཙང་ཁམས་གསུམ་དུ་
བཞུགས་སོ་ཅོག་གི་སྒྲོགས་བམ་ཐམས་ཅད་གཅིག་ཏུ་སྒྲུབས་ན་རི་རབ་ལྷན་པའི་
གཏོས་དང་མཉམ་ཞིང་། ཆོས་ཆོན་གྱི་རྣམ་དབྱེ་རི་སྟེང་ཡོད་པ་གྲངས་སུ་བགྲངས་
ན་ནམ་མཁའི་གཟའ་སྐར་ཆོགས་ཀྱང་སྒྲུབས་པར་བྱེད་པ་ཞིག་མཆིས་པ་ཙམ་དུ་མ་
ཟད་། རྒྱ་བལ་ཉོར་སྒྲོགས་གྱི་ཡུལ་གྱུ་ཀུན་རྒྱུད་དར་བྱུང་ཆེ།

ད་ལྟའི་ཆར་བོད་རིག་པའམ་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་ཅས་སུ་གྲགས་པ་འདི་ཉིད་
འཛམ་གླིང་ཤར་རུབ་གྱི་ཡུལ་གྱུ་དག་རྒྱུད་མཆེད་དེ། དཔེར་ན། ཨོ་ག་སི་ཐོར་རྟི་
དང་། ཉར་ཐིང་ལྷ་བུ་ཡོ་ལོ་དང་། ཨ་རི་སྒྲོགས་སུ་གྲགས་ཆེན་གྱི་སྒྲོབ་གྲུ་ཆེན་མོ་

ནུམ་ས་སུ་བོད་ཡིག་གི་དབེ་མཛོད་ཆེན་པོ་ཡོད་པར་མ་ཟད། བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་སློབ་གཉེར་བྱེད་སའི་སྡེ་ཆེན་དང་སློབ་མ་ཡང་མི་ཉུང་བ་ཡོད།

དཀྱིལ་གོང་དུ་སྐྱེས་པའི་བཤད་སྐྱབ་ཤིང་ཏེ་ཆེན་པོ་བཙུང་ཅེས་པ་དེ་གང་དང་གང་ཡིན་པའི་དོ་སྲོད་མདོ་ཙམ་ལྟ་ན། དེ་ཡང་རི་སྐད་དུ། འཇམ་མགོན་ཀོང་སྐུལ་རིན་པོ་ཆེའི་ལལ་ནས། ཆོས་སློན་ཐོན་མི་བེ་རོ་སྐ་ཙག་ཁང་། །གཞུང་ས་ཆེན་རིན་པུང་རྩོག་ལོ་ས་སྐུ་པ། །བུ་སྟོན་བཤད་རྒྱུན་འདེགས་པའི་ཀ་ཆེན་བཅུ། །ཞེས་དང་། བོད་ཡུལ་སྐྱབ་བཙུང་ཤིང་ཏེ་ཆེན་པོ་བཙུང་། རྟིང་མ་བཀའ་གདམས་ལམ་འབྲས་བཀའ་བཙུང་པ། །ཤངས་པ་ཞི་བྱེད་སྦྱོར་དུག་བསྟེན་སྐྱབ་བོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཤེས་བྱའི་གཞུང་ལུགས་སྡེ་ཆོགས་ཀྱི་འབྱུང་ཁུངས་དང་འཆད་ཚུལ་གྱི་དབྱེ་བས་བཤད་རྒྱུན་འདེགས་པའི་ཀ་ཆེན་བཅུ་དང་། སྐྱབ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ལ་བཙུང་པའི་ཁྱད་པར་དང་མན་ངག་གི་དབྱེ་བས་སྐྱབ་བཙུང་འདྲན་པའི་ཤིང་ཏེ་བཙུང་དེ། བཤད་སྐྱབ་ཤིང་ཏེ་ཆེན་པོ་བཙུང་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པའི་གསུང་རབ་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུ་ཞིག་བདག་ཙག་གི་ཡབ་མེས་གོང་མ་ནུམ་ས་ཀྱིས་གཅེས་པའི་ལུས་སྟོག་ལོངས་སྟོང་ཐམས་ཅད་པངས་པ་མེད་པར་བཏང་སྟེ། ཕྱི་རབས་རང་འཕྲིན་བཙུང་འཛིན་ནུམ་ས་ལ་འཕྲན་ཡུན་ཡན་བདེའི་དཔལ་ལ་དམིགས་ནས་བཞག་པའི་འོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་ཡིད་བཞིན་དབང་གི་རྒྱལ་པོ་མཐའ་ཡས་པ་ཞིག་མཆིས།

དེ་དག་ལས་མང་ཆེ་བ་རིག་གསར་ལོ་བཙུའི་གོང་ཆག་ཆེན་པོ་སོགས་དུས་ཀྱི་རྒྱུད་པའི་དབང་གིས་སེམས་མེད་འབྱུང་བཞིའི་འཛིག་པ་དང་། སེམས་ལྡན་མི་དང་མི་མིན་གྱི་གཞོན་པས་ཉམས་ཉེས་ཆེན་པོར་གྱུར་པ་ནི་རྒྱ་བོད་ཡོངས་གྲགས་ལྟར་ལགས།

རིག་གནས་གསར་བརྟེན་མཁུག་སྒྲིལ་བ་དང་ཆབས་ཅིག་ཏང་གི་ཡང་
དག་པའི་སྤྱི་དྲུག་གི་ཉི་འོད་སྤར་ཡང་འཕྲོས་ཏེ། ཏང་དང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་འགོ་
ཁྲིད་དང་ཅ་འཁུགས་གནང་ནས། དཔེ་རྒྱུ་འཕྲོར་བསྟུ་དང་། ལེགས་སྒྲིག་དཔེ་
སྟུན། སྤྱར་སྒྲིལ་སོགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་རང་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་ཉམས་པ་སོར་ཕྱེད་
དང་། མི་ཉམས་གོང་འཕེལ་གྱི་བྱ་བར་སོ་སོའི་འཁོས་བསྟུན་གྱི་སྤྱི་ལྷ་སྒྲུབ་པའི་
སྐལ་བ་བཟང་པོའི་དཔལ་ལ་འོངས་སུ་སྟུང་དུ་ཡོད་པའི་སྐབས་འདིར། རང་རེའི་
ཡབ་མེས་ལྷན་ཀྱིས་བཞག་པའི་པ་ལོར་མང་པོ་ཞིག་ད་དུང་ཡང་དེད་ཅག་གི་
བསོད་ནམས་ཀྱི་བགོ་སྐལ་དུ་ལྷག་ཡོད་པ་ལྷན་ལ་གཅེས་སྤྱོད་ཆེན་པོས་སྤར་
སྒྲོབ་དང་དར་སྒྲིལ་བྱེད་རྒྱ་ཁྱི་མེས་རྒྱལ་གྱིས་གནང་བའི་ལས་འགན་ཡིན་པར་མ་
ཟད། ལུ་ཅག་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་སྒྲོབ་གསོའི་བྱ་བར་ལེགས་སྒྲིལ་འབྲལ་མཁན་གྱི་
ཆན་དར་འབྲིང་གསུམ་གྱི་ཤེས་ཡོན་ཅན་ལ་མཆོག་ན། རང་རེའི་སྤྱག་པར་བབ་
པའི་གཞན་དྲིང་མི་འཛོག་པའི་གཟི་འོད་སྤར་འབར་བའི་འོས་འགན་མཆོག་ཏུ་གྱུར་
པ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན་པར་སེམས།

དེར་བརྟེན། རྩོགས་དང་རིས་སུ་མ་ཆད་པའི་སྒྲིལ་བུ་དམ་པ་ལྷན་ཀྱིས་
ལྷགས་ཚུམ་གནང་བའི་གསུང་རབ། བཤད་སྒྲུབ་ཤིང་དྲ་བཙོ་བརྒྱད་ལས་བྱུབ་པའི་
མདོ་སྒྲགས་ཀྱི་གཞུང་བཤད་དང་། ཆོས་འབྱུང་དང་གདན་རབས། ལྷན་ཐར་དང་
གསན་ཡིག་བརྗོད་དང་སྟན་པ། རྩིས་དང་གསོ་རིག་སོགས་དཔེ་དཀོན་འཕྲོར་
པ་ལྷན་བསྟུན། ཆད་པ་ལྷན་བསལ། ཉམས་པ་ལྷན་གསོས། འབྲུགས་པ་
ལྷན་བསྒྲིགས་ཏེ་དཔེ་ཆོགས་འགའ་རིམ་པ་བསྟར་ཆགས་སུ་བར་དུ་བསྒྲུབ་པ་དང་
བསྟུན་རྩིས་ལས།

དཔལ་ཅན་འདི་རྫོགས་རྗེ་བཅུ་དྲུག་རྩེ་བཅུ་གསུལ་འབྲུམ་དཔེ་བསྟུར་མ་
འདི་སྐུ་མཆོད་གཟིགས་པ་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྐུ་ལམ་དུ་སྦྱུལ་བ་ཡིན།

འབྱུང་ཆར་ང་ཚོའི་དཔེ་ཚོགས་དཔར་སྐྱོན་བྱ་གྱུརི་སྒོར་ལ་ལྷག་བསམ་ལྷན་
 ཞིང་མཁུན་སྐྱོན་ཡངས་པའི་མཁས་དབང་རྣམས་ཀྱིས་དགོངས་འཆར་གྱི་བཀའ་
 སློབ་སླུལ་གནང་དང་། དཔེ་དགོན་གྱི་མ་ཕྱི་གཡར་གནང་གི་སྐབས་འདྲུག་ཡོང་བ་
 མཁུན་མཁུན། །

ཞོར་འཕྲོལ་གསལ་འདེབས་ཏུ་བ། ལྷག་པར་དུ་ད་ལྟ་ལུས་ཀྱི་ལར་ཚོ་སྐྱུས་
 ཤིང་། མེས་ཀྱི་བློ་བློས་བཀྲ་བའི་གཞིན་སྒྲིམ་རྣམས་ལ་མཚོན་ན། མྱིང་པོས་
 དཔེན་བའི་ཁ་ཐོ་འདོན་པ་ལས། ཟོལ་མེད་ཀྱི་ལྷག་བསམ་དཀར་པོ་མྱིང་ལ་
 འཆར་། དོན་ལྡན་ཀྱི་རྣམ་དཀར་བྱ་བ་དར་དུ་ལེན། ལྷད་མེད་ཀྱི་ཚོས་དང་རིག་
 གཞུང་སློབ་གཉེར་བྱེད། འཕོས་བསྐྱེད་ཀྱི་མི་ཞུའི་ལས་ཀ་རྩུང་ཟད་རེ་སྐྱབ་ལུས་ན།
 མེས་སྐུལ་ལ་ཞབས་ཏོག་འབྱུང། རང་རིགས་ལ་ལེགས་སྒྲིམ་འབྱུང། རང་ཉིད་ཀྱི་
 ལ་སྐུ་མཛོན་སྐྱབ་པ་ཞིག་ཀྱང་ཐོང་བ་ནི་མཐོང་ཚོས་མཛོན་གྱུར་ལགས་པས། དེ་
 བཞིན་དགོངས་དབྱིངས་སུ་སྐྱབ་པར་ཞུའོ། །

ཕུན་འབྱོག་ཀླན་འབྱམས་པོ་བྱུང་བསྟན་ཉི་མས།

ཕྱི་ལོ་༢༠༠༧པའི་ཟ࿳་ཚེས་ལ་གྲུས་ཐུང་།

བསྐྱེད་ཀྱི་གསལ་བཤད།

དེ་ལམ་ང་ཚོའི་ཐོ་ནང་རྩེ་བཅུན་ཏུ་ར་ནུ་ཐའི་གསུང་འབུམ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེད་ཀྱི་ཁྱེད་པར་སྐྱེན་ཞུས་པ་འདི་ནི། གཟན་དཀར་མཆོག་སྐུ་ལ་བུ་བསྐྱེན་ཉི་མའི་བཀའ་སློབ་དང་བདག་རྒྱུན་ལོག་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན།

དེ་ཡང་སྤྱིར་ཁོང་ལ་གསུང་འབུམ་པོད་བཞི་བཅུ་ཙམ་ཞིག་ཡོད་ཚུལ་ཁྱིམ་སུ་བྱིས་པའི་རྣམ་ཐར་འགའ་ལས་གསལ་ཡང་། དངོས་སུ་པོད་བཞི་བཅུའི་དཀར་ཆག་ཁ་གསལ་ཞིག་ད་སྐྱེན་ང་ཚོའི་མཇལ་རྒྱ་མ་བྱུང་། དེ་ལམ་དངོས་སུ་མཇལ་རྒྱ་བྱུང་བའི་པོད་བཅོ་ལྔ་ནི། དེང་སང་ཡོངས་གྲགས་སུ་རྟག་བརྟན་པར་མ་ཞེས་འཕྱོད་པ་འདི་ནི། པོད་རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་མེ་འབྲུག་(སྤྱི་ལོ1616) ལ། མའང་འུ་སྤྱད་ཀྱི་གྲུང་ཐང་གི་རྒྱལ་རབས་ཉི་ཤུ་ཙམ་གསུམ་པའམ། ཡང་ལྷགས་གཅིག་ལ་དམར་པོ་སྤྲེ་བསྐྱེད་ཀྱི་ཉི་ཤུ་ཙམ་བཞི་པ་བསོད་ནམས་དབང་ལྷག་སྤེས་ཡོན་བདག་བྱས། ཏུ་ར་ནུ་ཐའི་དངོས་སློབ་གཉེན་ཡི་བརྩེ་དགོན་མཆོག་ལེགས་པས། ཐོག་མའི་མཆོམས་སྦྱོར་དང་པར་བྱང་འབྲི་བ་སོགས་བྱས་ཏེ། དུས་འཁོར་སྤྲུགས་ཐང་དང་རྒྱན་གཉིས་ཤན་སྐྱར་སོགས་ཆོས་ཚན་བཅུ་བཞི་ཤིང་པར་བྱ་བཀོས་པ། རྟག་བརྟན་དམ་ཆོས་སྤྱིང་དུ་སྐྱེན་དངས་ཏེ་བཞུགས་སུ་གསོ་ལ། དེའི་སྤྱིང་དུ་རྟག་བརྟན་རང་ནས་བཀོས་པ་བཅས་པོད་

བཙུ་ལྷ་ཙམ་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་སྤྱད་པའི་མ་ཚར་གཅིག་ །སྤྱལ་དབང་ལྷ་པ་
ཆེན་པོས་འབྲས་སྤྲངས་དཔེ་མཛོད་ཁང་དུ་གདན་དྲངས་བ། བྱིས་དུས་འགྱུར་
སྐབས་སུ་པེ་ཅིང་མི་རིགས་ལོ་བྱང་དུ་བཞུགས་ཀྱང་། དེར་སེང་བོད་ལྗོངས་
དཔེ་མཛོད་ཁང་དུ་སྤྱོད་དྲངས་ཏེ་བཞུགས་པ་དེ་ཡིན།

ཡང་གངས་ཅན་མཁས་གྲུབ་རིམ་བྱོན་གྱི་མིང་མཛོད་ལས། ཁོང་ལ་
གསུང་རྩོམ་གྱི་ཉ་མང་པོ་ཡོད་པར་གྲགས་ཀྱང་སྤྱལ་དབང་ལྷ་པ་ཆེན་པོས།
གསུང་འབུམ་གྱིང་པར་རྒྱམས་བཀའ་རྒྱ་བཏབ་སྟེ་པར་མི་ཚོག་པ་མཛོད་པས་
ད་ལྟ་ཁོང་གི་གསུང་རྩོམ་རྒྱམས་ཁ་ཚར་བ་ཏུ་ཅང་དཀའ། སྤྱལ་དབང་ལྷ་པ་
ཞིང་དུ་གཤེགས་རྗེས། གློ་གྲོས་བརྟན་པས་ཁོང་གི་གསུང་འབུམ་ལ་དཀར་
ཆག་བསྐྱེད་པ་ཞིག་མཛོད་འདུག། དེའི་རྗེས་ཞ་ལུ་རི་ལུག་སྤྱལ་སྤྱུས་མཛོད་
པའི་རྒྱ་ར་ལྷ་ཐའི་གསུང་འབུམ་དཀར་ཆག་དྲངས་གསལ་མེ་ལོང་ཞེས་པའི་
ནང་དུ། བོད་ཀ་ནས་ཙ་བར་བཅུ་བདུན་ལ་ཆོས་ཚན་ཉིས་བརྒྱ་དོན་གཉིས་
དང་། ལྷེབ་གངས་བདུན་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་ལྷ་བཅུ་བཞུགས།

ད་ལྟ་པེ་ཅིང་མི་རིགས་ལོ་བྱང་དུ་བོད་བཅུ་བདུན་ལ་ཆོས་ཚན་ཉིས་
བརྒྱ་དོན་བརྒྱད་དང་། ལྷེབ་གངས་བདུན་སྟོང་དགུ་བརྒྱ་ལྷ་བཅུ་ཙ་བརྒྱད་
བཞུགས་ཞེས་གསལ་ཡང་ང་ཚོའི་གོང་གི་དཀར་ཆག་གཉིས་པོ་ད་སྟོན་མཛལ་
རྒྱུ་མ་རྟེན། དེ་ཡང་ཞ་ལུ་རི་ལུག་སྤྱལ་སྤྱུས་དཀར་ཆག་དྲངས་གསལ་མེ་ལོང་
ཞེས་པ་ལྷགས་རྩོམ་གནང་སྟེ། ལྷ་ར་ཏྲག་བརྟན་གྱི་གིང་པར་དུས་ཟིང་དབང་

གིས་ཉམས་ཆག་ཤོར་བ་རྣམས། ཁ་གསོ་མཛད་ཚུལ་ཐོས་ཀྱང་ཞིབ་ཐུང་ལོ་
 རྒྱས་ཁ་གསལ་མཛལ་རྒྱ་མ་བུར་། ད་ལྟ་དགོན་འཇམ་དབྱངས་རྣམས་རྒྱལ་
 གྱི་དཔེ་མཛོད་དུ་བཞུགས་པའི་པར་རྙིང་པོད་བཅུ་བདུན་འདི། ཞ་ལུ་རི་ལུག་
 རྒྱལ་རྒྱས་ཉམས་གསོ་མཛད་པ་དེ་ཡིན་ནམ་སྙམས་སྟེ། ད་ལྟ་རྟག་བརྟན་གྱི་
 པར་རྙིང་པོད་ལྗོངས་དཔེ་མཛོད་ཁང་དུ་བཞུགས་པ་པོད་བཙུ་ལྔ་དང་། པོད་
 གྲངས་དང་ཆོས་ཚན་མང་ཏུ་ཆོག་མཚམས་སོགས་རྩེ་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པའི་
 རྒྱུར།

ད་ལམ་ང་ཆོས་ཁོང་གི་གསུང་འབུམ་གྲོག་གྲང་ནང་དུ་བཅུག་སྐབས་
 གྱི་ཐོག་མའི་མ་དཔེ་ནི། ཉེ་ཆར་སྤྲ་མ་ཡོན་ཏན་བཟང་པོས་འཇམ་ཐང་དུ་གིང་
 པར་ལ་བརྟེན་པའི་གྲོགས་པམ་ཉེར་བཞི་ཅན་དེ་ལ་བྱས་ཏེ་ཁྱེད་ཀྱི་ཐོད་ཐངས་
 གསུམ་བྱས། དེ་རྗེས་སྤར་རྩོ་ནང་རྟག་བརྟན་དུ་བཞུགས་པ་རྩོམ་པ་པོ་རྩ་
 ལྷ་ཐ་རང་ཉིད་གྱི་བྱག་དཔེ་སྐབས་འགར་བྱས་མཆན་ཡོད་པ། ད་ལྟ་འབྲས་
 རྒྱངས་གནས་བཅུ་ལྔ་ཁང་ནང་བཞུགས་གྱིས་མ་པོད་རྒྱང་བཅུ་ལ་ཆོས་
 ཚན་༤༥བསྐྱར་གཞི་དང་། རོ་ནང་རྟག་བརྟན་གྱི་པར་རྙིང་པོད་བཙུ་ལྔ་པོད་
 ལྗོངས་དཔེ་མཛོད་ཁང་དུ་བཞུགས་པ་དང་། ཨ་རི་བ་དགོན་འཇམ་དབྱངས་
 རྣམ་རྒྱལ་གྱི་དཔེ་མཛོད་དུ་བཞུགས་པ་པར་རྙིང་པོད་བཅུ་བདུན་ཡོད་པ་གཉིས་
 རྒྱགས་བསྐྱེད་ཀྱིས། པར་རྙིང་པོད་ཉི་ཤུ་ཙམ་ལ་ཆོས་ཚན་༣༡༤བྱང་པ་ལ་
 རྩེ་བྱེད་བྱས་ཏེ་དཔེ་བསྐྱར་ཐངས་དང་པོ་ལུས།

དེ་ནས་རྟག་བརྟན་གྱི་པར་པོད་ཉི་ཤུ་ལ་བསྐྱར་གཞི་དང་། འཛམ་ཐང་གི་
 པར་མས་སྐྱར་བྱེད་བྱས་ཏེ་དཔེ་བསྐྱར་ཐང་གཉིས་པ་ཞུས་པ་ཡིན། འོན་ཀྱང་
 པར་མ་སྐྱ་མེད་གཉིས་དང་གྲིས་མ་གཅིག་བཅས་དཔེ་གསུམ་པོ་ཅུ་བའི་ཆ་
 རས་གཅིག་མཚུངས་སུ་བཞུགས་པ་ལས་བྱུང་པར་ཆེན་པོ་མི་འདུག། ཆོ་གའི་
 རྒྱུ་ལ་མི་འདྲ་བ་ཅུང་ཟད་ཡོད་པ་ནི་མཆན་དཀྱུས་སུ་ཤོར་བ་ཡིན་འདུག་པ་
 བཅས་ཀྱང་། གྲག་རྟགས་ནང་དུ་བཅུག་ཏེ་གསལ་པོ་བྱས་ཡོད། རྟག་བརྟན་
 པར་རྒྱུ་དང་འབྲས་སྤངས་གྲིས་མ་གཉིས་སུ་དཔེ་མ་བཞུགས་པ། འཛམ་ཐང་
 པར་མའི་ནང་བཞུགས་གསུང་ཐོར་བུའི་རྒྱུ་མ་རྟགས་ཅན་དང་། ཞ་རྟགས་
 ཅན་གཉིས་དང་། ཟ་རྟགས་ཅན་དཔེ་མ་ཐེག་མཆོག་གི་ཟེན་གྲིས་རབ་བྱེད་
 དུག་པ་ཡན་ཆད། ཏཱ་ར་བླ་མའི་ཞལ་གསུང་སློབ་མ་ཡེ་ཤེས་རྒྱ་མཚོས་ཟེན་
 གྲིས་སུ་བཀོད་པ་དང་། རབ་བྱེད་བདུན་པ་བརྒྱད་པ་གཉིས་ཇ་འགོའི་དགེ་
 བཤེས་མཆོག་གྲུབ་རྒྱ་མཚོས་གསར་དུ་བསྐྱབ་པ། འ་རྟགས་ཅན་ཉང་ཡུལ་གྱི་
 ལོ་རྒྱས་ཏཱ་ར་བླ་མས་ཞབས་བཏགས་མཛད་པར་གྲགས་པ་བཅས་ཆོས་
 ཚན་༡༡ལ་འཛམ་ཐང་གི་པར་མའི་དཔེ་གཅིག་ཤུ་ལས། རྟག་བརྟན་པར་
 རྒྱུ་དང་འབྲས་སྤངས་གྲིས་མ་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱར་གཞི་མ་རྒྱུད། རྟག་བརྟན་པར་
 རྒྱུ་གཅིག་ཤུ་ལས་གཞན་གཉིས་ལ་མེད་པ་ཆོས་ཚན་༤། ཡང་རྟག་བརྟན་དང་
 འཛམ་ཐང་པར་མ་གཉིས་ཆར་མེད་པ། འབྲས་སྤངས་གནས་བཅུ་ལྔ་ཁང་དུ་
 བཞུགས་པའི་གྲལ་ནས་ཆོས་ཚན་བཅོ་བརྒྱད་ལ་ལྟེབ་༡༤༩གསར་རྒྱུ་དང་

བ་བཅས་ལ། ལུ་དག་བྱས་ཏེ་ཁ་སྒོར་གི་རྩལ་དུ་བཞག་ཡོད་པ་བཅས་ཁྱོད་
བསྐྱེད་པ་དེ་བ་བཞི་བརྩ་ཞེ་ལུ་ལ་ཆོས་ཚན་༩༠༠ཡོད། ད་ལྟ་ང་ཆོའི་མ་དཔེ་
གཡར་རྒྱ་མ་རྟེན་བ་སྐྱེན་ཚུ་མ་པ་པོའི་བྱག་དཔའི་གྲལ་ནས་ཡིན་པ། འབྲས་
སྤངས་གནས་བརྩ་ལྟ་ཁང་། དཔེ་རྟགས་ཕྱི་ལ་འཛད་བཞག་གཏམ་དུ་བྱ་བ་
ནོར་བུའི་འབྲུང་གནས་ལྟེ་བ། ཡང་ཕྱི་ལ་འཛད་བཞག་ས་ལོར་ལོ་གསུམ་གྱི་
རྣམ་བཞག་ཆོས་དབྱིངས་རྒྱ་མཚོའི་རྒྱན་རྣམ་པར་བཀོད་པ་ལྟེ་བ༩༩། སྟེ་ལག་
བྲིས་གྱི་ཆོས་ཚན་གཉིས་པོ་མ་འོངས་པར་དཔེ་གཡར་ཐབས་བྱ་དགོས།

ད་ལྟ་ང་ཆོས་དཔེ་བསྐྱར་དང་ལུ་དག་གི་སྐབས་སུ་མ་དཔེ་རྩ་འཛིན་
བྱས་ཏེ། དཔེ་གསུམ་མི་འདྲ་བའི་ཆེ་རྟག་བརྟན་ལ་<<ར>>རྟགས་འདི་དང་།
འཛིན་ཐང་ལ་རྟགས་<<རྩ>>འདི། དག་ཆ་ནོར་བཙོས་ལ་གྲག་རྟག་འདི།]
དང་། མཚན་རྣམས་གྲག་རྟག་< >འདིའི་ནང་དུ་སྒྲག་ཡོད།

གསལ་བཤད་ལུ་རྒྱ་ཞིག་ལ་དཔེ་བཞི་པའི་ནང་དུ། ཀུན་མཁྱེན་དོལ་པོ་
པའི་གསུང་ཆོས་ཚན་བཞི། དེག་འཛིན་ཆེ་དབང་ཀུན་ཁྱབ་གྱི་གསུང་རྩ་
སྒྲིའི་ཆོ་ག་ཞེས་པའི་ཆོས་ཚན་གཅིག་བཅས་འཛིན་ཐང་པར་མར་བཞག་ཡོད་
པ་དང་། ཡང་ས་བཟང་མ་ཏི་བཞུ་ཆེན་གྱི་གསུང་དུས་ལོར་བྱག་རྒྱའི་སྒྲོར་
ཆོས་ཚན་གཅིག་རྟག་བརྟན་པར་རྟེན་དུ་ཡོད་པ་རྣམས་རང་འཇག་བཞག་ཡོད་
པ་དང་། ཁོང་གི་རང་རྣམ་གཅོ་པོར་གྱུར་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཞལ་གདམས་རྣམས་སུ།
གཙང་གི་ཡུལ་སྐད་ཡིན་ནམ་སྟམ་པའི་ཐ་སྟོད་གོ་དགའ་བ་མང་པོ་ཞིག་

དཔལ་བཅེས་པོ་དེ་ཡིག་དཔེ་རྒྱུ་ཞིབ་འཇུག་ཁང་ནས་
ཀླ་བའི་ལེགས་ཀྱིས།

རྩེ་བཙུན་ཏུ་ར་རྩ་ཐའི་རྣམ་ཐར་མདོར་བསྡུས།

1575-1635

ཁོང་ནི་སྤོང་དཔོན་ཆེན་པོ་པདྨ་འབྲུང་གནས་དང་། བརྩེ་ཏ་ལྟ་ཡ་རྩ་ར།
གཉིས་ལོ་རྩ་བ། ཁ་རག་སྒོམ་ཆུང་སོགས་སྒྲིམ་ཆེན་མང་པོས་བྱིན་གྱིས་བསྐྲུབས་
ཤིང་། བོད་སྦྱོང་བརྟན་མ་བཙུན་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཆོན་ཁ་རག་འབྲུང་བཙུན་གྱི་གནས་རོ་
མོ་ཁ་རག་ཅེས་པའི་འདབས། རྩ་བོ་ཆེན་པོ་ལོ་ནི་ཏའི་ནི་འགྲམ་དུ་ར་ལོ་རྩ་བ་
ཆེན་པོའི་བརྒྱུད་པ་བར་མ་ཆད་པར་བྱོན་པ་ལ། ཤར་རུབ་གཉིས་སུ་གྲེས་པ་ལས་
ཤར་བ་ཀྱུན་དགའ་སེང་གའི་གདུང་བརྒྱུད། རྣམས་འཆང་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཚོའི་
སྤུལ་རྣམ་རྒྱལ་ཕུན་ཚོགས་དགུང་ལོ་བཞི་བཅུ་ཞེ་དགུ་པ་རྩེ་འདིའི་ཡབ་དང་།
ཡུམ་རོ་རྩེ་བུ་དགའ་དགུང་ལོ་བཅུ་དགུ་པ་གཉིས་ཀྱི་སྤུལ་སུ་བོད་རབ་བྱུང་བཅུ་
པའི་ཤིང་པག་(སྤྱི་ལོ་1575) ལ། རོ་མཚར་བའི་ལྷས་དང་བཅས་སྐྱེ་འབྱུངས་ཏེ་
མེས་པོས་བསྐྱེ་སྤྱི་གཅོད་རོ་རྩེ་ཞེས་མཚན་གསོལ།

སྐྱེ་བལྟམས་ཏེ་སྤྱི་བ་བརྒྱད་སོང་རྩེས་བཞེངས་ནས་གོམ་པ་སྤོ་བྱུང་བ་
དང་། དགུང་ལོ་གཅིག་ཅུ་ནས་གསུང་བྱོན་ཏེ་ར་སྤྲ་མ་ཀྱུན་དགའ་གོལ་མཚོག་
ཡིན་ཞེས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་དང་། གཞན་ཡང་སྐྱེ་གོང་མའི་རྟེན་གསུམ་དང་
སྤྱིན་བདག ། ཉེ་གནས་སོགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་གསལ་བར་གསུངས་པ་སོགས་ཀྱིས།
རོ་ནང་སྤྲ་མ་ཀྱུན་དགའ་གོལ་མཚོག་གི་ཡང་སྤྱིད་འབྲུལ་མེད་དུ་ཤེས་ཏེ། དགུང་
ལོ་བཞི་པར་རོ་ནང་མཁན་ཆེན་ལུང་རིགས་རྒྱ་མཚོ་དང་། ཞབས་དྲུང་བཀྲ་ཤིས་